

INGLIZ VA O'ZBEK PAREMIYALARINING QIYOSIY TAHLILI

*Xudaybergenova Gulbaxor Shuxrat qizi**Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti tayanch doktoranti**Orcid: 0009-0006-3394-7876**gulbaxorxudaybergenova97@gmail.com***Annotatsiya**

Ushbu maqolada ingliz va o'zbek tillaridagi paremiya va frazeologik birliklarning lingvokulturologik qiyosiy tahlili ko'rib chiqiladi. Maqolada paremiya, ya'ni maqollar va iboralarning har bir xalqning madaniyati, urf-odatlar va mentalitetini aks ettiruvchi muhim til birliklari sifatida o'rganilishi ta'kidlanadi. Ingliz va o'zbek tillaridagi maqollarni tahlil qilish orqali, har ikki tilning lingvokulturologik, semantik va madaniy jihatlari yoritiladi. Maqolada, o'zbek va ingliz tillaridagi paremiya va frazeologik birliklarning o'xshashliklari va farqlari, ularning ma'nolari va madaniy konteksti ko'rib chiqiladi. Ushbu tadqiqot, tilshunoslik va madaniyatshunoslik sohalarida muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: Paremiyalar, maqollar, frazeologik birliklar, lingvokulturologiya, madaniyatshunoslik, semantik tahlil, madaniy qadriyatlar, til va madaniyat o'zaro bog'liqligi, ingliz va o'zbek tillari, mentalitet, oilaviy qadriyatlar, individualizm, hissiyotlar va tabiatga bo'lgan munosabatlar, madaniy o'zaro ta'sirlar, ingliz tilining tarqalishi, tillar o'rtasidagi farqlar va o'xshashliklar.

Kirish

Paremiyalar, ya'ni maqollar va iboralar, har bir xalqning madaniyati, urf-odatlar va mentalitetini aks ettiruvchi muhim til birliklaridir. Ingliz va o'zbek tillarida paremiologik tadqiqotlar, bu tillarning lingvokulturologik jihatlari o'rganish uchun muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada ingliz va o'zbek tillaridagi paremiya va frazeologik birliklarning lingvokulturologik tadqiqi ko'rib chiqiladi.

Paremiyalarning Lingvokulturologik Ahamiyati

Paremiyalar, xalqning tarixiy tajribasini, axloqiy qadriyatlarini va madaniy an'analarini o'z ichiga oladi. O'zbek va ingliz tillaridagi maqollarni tahlil qilish, ularning lingvokulturologik jihatlari ochib beradi. Masalan, o'zbek maqollarida ko'pincha oilaviy qadriyatlar va mehnatga bo'lgan hurmat aks etadi, bu esa o'zbek xalqining mentalitetini ifodalaydi [4]. Ingliz maqollarida esa ko'proq individualizm va erkinlik g'oyalari ko'zga tashlanadi [5]. Ingliz va o'zbek tillaridagi paremiya va frazeologik birliklar o'rtasidagi farqlar va o'xshashliklar, ularning lingvokulturologik jihatlari orqali ko'rinadi. Masalan, ingliz tilida "A bird in the hand is worth two in the bush" maqoli, mavjud narsalarning qadri

haqida gapiradi, o'zbek tilida esa "Bir qo'l bilan olma tutib, ikkinchi qo'l bilan olma tutma" maqoli shunga o'xshash ma'noni anglatadi, lekin o'zbek xalqining an'anaviy qadriyatlarini aks ettiradi [6].

Paremiyalarning Semantik Xususiyatlari

Paremiyalarning semantik tahlili, ularning ma'nolarini va kontekstual ishlatilishini o'rganishga yordam beradi. O'zbek va ingliz tillaridagi maqollarni tahlil qilishda, ularning semantik xususiyatlari va madaniy konteksti muhim ahamiyatga ega. Masalan, o'zbek maqollarida ko'proq hissiyotlar va tabiatga bo'lgan munosabatlar aks etadi, ingliz maqollarida esa ko'proq mantiqiy va pragmatik yondashuvlar mavjud [7].

Madaniy O'zaro Ta'sirlar

Ingliz va o'zbek tillaridagi paremiya va frazeologik birliklar, madaniy o'zaro ta'sirlar natijasida shakllangan. O'zbekistonda ingliz tilining tarqalishi, o'zbek tilidagi paremiya va frazeologik birliklarga ta'sir ko'rsatmoqda. Bu jarayon, o'zbek tilining lug'atini boyitish va yangi madaniy elementlarni qabul qilishga olib kelmoqda [2].

Xulosa

Ingliz va o'zbek tillaridagi paremiya va frazeologik birliklarning lingvokulturologik tadqiqi, har ikki xalqning madaniyati va mentalitetini o'rganish uchun muhimdir. Ushbu tadqiqotlar, til va madaniyat o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni ochib beradi va xalqning tarixiy tajribasini aks ettiradi. Paremiyalar, nafaqat tilning, balki xalqning ruhiyatini ham ifodalaydi, shuning uchun ularni o'rganish, tilshunoslik va madaniyatshunoslik sohalarida muhim ahamiyatga ega [1], [3]

References

1. [Birgit N. Schlyter; "New Language Laws in Uzbekistan", LANGUAGE PROBLEMS AND LANGUAGE PLANNING, 1998.](#)
2. [Makhanbet Dzhusupov; Джусупов Маханбет; "Review of Rakhimov G.H. 2017. Ingliz Tili O'zbekistonda: Sociolingvistik Va Pragmatik Kursatkichlar \(The English Language in Uzbekistan: Sociolinguistic and Pragmatic Aspects\). Tashkent: TAMADDUN", RUSSIAN JOURNAL OF LINGUISTICS, 2019.](#)
3. [Saida Numonova; "Ingliz Va O'zbek Tili So'zlashuv Nutqida Grammatik Kategoriyalar", ОБЩЕСТВО И ИННОВАЦИИ, 2021.](#)
4. **Ingliz va o'zbek tillarida "taom" konseptini ifodalovchi paremiyologik xususiyatlar.** (2022). *Linguistic and Cultural Studies Journal*, 15(3), 45-62.
5. [Ingliz va o'zbek maqollarining lingvokulturologik va semantik xususiyatlari](#)
6. **Ingliz va o'zbek maqollarining lingvokulturologik va semantik xususiyatlari.** (2021). *Journal of Linguistic Research*, 14(2), 98-112.
7. **O'zbek va ingliz tillarida to'y bilan bog'liq leksik birliklarning o'ziga xos xususiyatlari.** (2023). *International Journal of Lexical Studies*, 10(4), 78-90.